

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. V. De Commutatione Voti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

39. Vel qui in impubertate vocatus, iam ad pubertatem pervenerit.

Nisi factum ratificet, quod in dubio non praesumitur.

40. Puberum vota tantum sunt indirecta ad parentibus irritabilia.

41. Si & vota realia minorennium. Nisi sint de bonis liberae dispositionis.

Vel realia in tempus, quo erunt sui juris: tunc enim non officiant administrationi curatorum.

42. Idem quoad est de votis famulorum & servorum respectu dominorum.

43. Et votis uxoris respectu mariti.

Petes, An vota ante pubertatem emissa possint adhuc irritari a praedictis, postquam pupillus acquisierit pubertatem? Resp. Aff. cum *Marchant sup. Navarro, Diana, Sylvio* & aliis apud *Bassam V. Votum V. n. 13.* quia vota ista erant conditionata, nec tractu temporis istam conditionem amittunt: secus est, si pubes factus votum ratificaverit. In dubio autem praesumitur non ratificasse; quia illud est facti: factum autem non praesumitur, nisi probetur. Deinde in dubio standum est pro libertate. Porro debet ratificatio procedere ex certa scientia & non ex errore, quo putabat se absolute obligatum. Immo *Marchant sup.* docet votum irritari posse, si renovatio postea fiat ex consideratione prioris facti: ista enim renovatio videtur sequi conditiones prioris voti. Secus est juxta ipsum, si de novo vovisset absque ullo respectu ad prius votum: tunc enim teneat tamquam novum votum a pubere emissum.

Sequitur III. Vota puberum non possunt a parentibus irritari, nisi quatenus disciplinae, familiae & patriae potestati obstant: horum enim vota tantum subsunt parentibus ratione materiae, non ratione domini in voluntatem. Unde irritari non possunt votis religionis, communionis, confessionis &c. Secus est de votis peregrinationum, jejuniorum, saltem multorum, & similibus, quorum executio ad regimen domesticum spectat.

Realia quoque vota usque ad annum 25. aetatis irritari possunt a curatoribus: nae co usque non habent puberes administrationem. Unde ob oppositam rationem, id locum non habet, si minorennis habeat bona liberae dispositionis, scilicet castrensis vel quasi castrensis, aut habeat veniam aetatis. Item juxta *Lessium c. 4. dub. 14. n. 85.* si vota realia relata sint in tempus, quo erunt sui juris: tunc enim non officiant administrationi curatorum.

Sequitur IV. circa vota famulorum & servorum herum nihil aliud posse, quam suspendere vota obsequio sibi debito praedictantia, cum in illos non habeat potestatem dominativam. Similiter dominus irritare non potest vota servorum, quae non praedictant obsequio & juri domini: in his enim servi sunt sui juris. Secus est, si praedictant juri, quod in servos habet, & relatiunt tempus, quo domino subduntur.

Sequitur V. maritum posse irritare omnia vota uxoris, quae ipsi, prolibus vel rei familiari incommoda videntur. Secus est juxta *Rodriguez in Summa casuum Tom. 2. c. 92. n. 5. Lessium dub. 15. n. 89. Sylvium 2. 2. q. 88. art. 8. conclus. 7.* & alios de iis, quae marito vel familiae non praedictant, nec libertate administrationi familiae, aut libertati in uxorem: in his enim eorumve exercitio mulier non est subiecta viro, sed in aliis dumtaxat vir est caput mulieris, quae de cetero

est socia, etiam oeconomicè subiecta viro, tamquam socio majori, non sicut famula hero, sed ipsa quoque jus aliquod in familia administranda possidens.

Multorum tamen opinio est, maritum posse irritare omnia vota uxoris, sicut pater vel tutor vota impuberum. Soler equidem in hac sententia communitur accipi votum contingentiae de licentia mariti ab uxore emissum: eo quod vir per datam a se licentiam cedat juri suo, quod alioquin habere supponitur ad irritandum. Si tamen juxta *Sanchez l. 4. Moral. c. 34. n. 17.* post tale votum uxor sacrilegè restituat iterum viro suo integram & expeditam in suum corpus potestatem, poterit vir illud votum irritare: & quidem valide, sed illicite sine causa, licite autem cum causa. Econtra uxor illa solum vota mariti potest irritare, quae juri & potestati illius in maritum generant aliquod praedictum, v. g. vota loquorum jejuniorum, austeritatum, actuumque insolitum, quae illum in eum redderent ad debitum conjugale aut notabiliter violarent mutuum societatem, & domestica officia.

QUESTIO V. De Commutatione Voti.

COMMUTATIO voti est substitutio operis honesti loco alterius Deo promissi sub eodem vinculo. Hoc autem vinculum non tam nascitur ex auctoritate superioris commutantis, quam ex consensu acceptantis, qui censetur sibi imponere obligationem secundi voti, sub conditione tamen, nisi malit redire ad priorem obligationem, quod sibi liberum est (quidquid nonnulli contradicant, quando commutatio est facta in melius) cum totum fiat in favorem obstricti voti, favori autem quilibet renuntiare possit, juxta *c. Statutum de Regularibus.*

Hinc, si saepius facta sit commutatio, potest servari quodvis eorum, in quod facta est, ut observat *Lessius c. 40. dub. 16. n. 111.* Immo consequenter, qui commutationi renuntiavit, potest ad eandem redire, nisi renuntiandi novum votum emittere voluerit, quod etiam reditui ad primum votum aequaliter obstat, ut notat *Suares l. 6. c. 20. n. 13.*

Ex his tamen non sequitur, quod, si facta commutatione, materia subrogata fiat impossibilis, maneat obligatio, uti secundum dicta semper manet libertas, ad priorem redeundi: nam prima obligatio per commutationem translata est ad determinatam illam materiam, quae subrogata est, ideoque quoad priorem materiam totaliter est extincta, nisi a vovente, privilegio commutationis renuntiante, reassumatur, prout reassumi potest, aliunde ostensum est.

44. Multi tamen marito directam in omnia uxoris vota potestatem tribuunt: Excepto saltem voto continentiae de utriusque consensu emisso.

Vota mariti ab uxore indirectè tantum sunt irritabilia.

45. Quis commutatio voti.

Ea facta est, voventi liberum ad priorem obligationem redire.

46. Vel si saepius facta sit, quodvis eorum in qua facta est, eligenda.

47. Non tamen est necesse ad primam materiam redire secundum facta impossibilia.

48. Commutatio fit in melius, in aequale vel in minus.

Commutatio vel fit in bonum melius, vel in æquale vel in minus. Illud autem dicitur melius, non quod est in se præstantius aut excellentius, sed quod omnibus spectatis est Deo gratius hinc & nunc. Unde est oratio sit opus præstantius jejunio aut gestatione cilicii: potest tamen hoc esse gratius Deo, magis expediens ad salutem, carnis mortificationem &c.

49. Prima potest fieri propria auctoritate.

Potestas commutandi in bonum, quod sine tergiversatione est melius, fieri potest propria voventis auctoritate: in hoc enim censetur Deus consentire: nam quilibet consentit recipere melius & gratius loco minoris boni. Unde c. 3. de iurejurando dicitur: *Promissum non infringit, qui in melius illud commutat.* Quare omne votum est commutabile in votum religionis: nam (ut dicitur c. *Scriptura, de voto*) *reus facti voti aliquatenus non habetur, qui temporale observantiam commutare.* Idque censetur facere eo ipso, sive implicite, sive ex juris auctoritate, nisi profitens, explicitè oppositum intendat.

Et quidem semper in votum religionis.

50. Huius auctorem in Episcopatum minimum.

Potes I. An votum ingrediendi religionem possit propria auctoritate commutari in Episcopatum, qui est status majoris perfectionis? Resp. Neg. Ita expressè habetur c. *Per tuas, de voto.* Ratio est: quia Episcopatus non est status majoris perfectionis, quasi hominem ad maiorem perfectionem adducat (id enim potius facit status religionis) sed quia secundum rectum ordinem prærequirit & præsupponit perfectionem jam comparatam, & quidem in gradu sublimiori ab eo, qui ad Episcopatum promovetur.

51. Procedunt dicta etiam de voto in favorem certii facti, sed nondum acceptato.

Potes II. An, qui vovit aliquid in favorem unius Ecclesiæ, possit propria auctoritate illud commutare in evidentè melius, quod sit in commodum alterius Ecclesiæ? Resp. Aff. si tamen prior Ecclesiæ votum necdum acceptaverit; adeoque nullum jus acquisierit: nam res alteri Ecclesiæ offerenda tunc est Deo gratior. Idem est de voto elemosinæ certo pauperi dandæ, quod potest propria auctoritate commutari in votum elemosinæ alicui pauperiori dandæ, modò cetera sint paria, & prior pauper promissionem non acceptaverit, ut contra *Henriquet. l. 7. c. 30. n. 5.* & alios docet *Bonica de voto punct. 7. § 3. n. 6.*

52. Commutatio in minus faciendâ est a potestate dispensante. In aequale, a potestate commutante. Servatâ morali æqualitate.

Potestas commutandi in æquale vel in minus bonam competit illis, qui habent potestatem dispensandi; idque à fortiori, ut patet. Qui autem habent præcisè potestatem vota commutandi, debent illud commutare in opus moraliter æquale, juxta arbitrium boni viri, vel in melius: æqualitas enim mathematica est cognitu impossibilis. Et quamquam Nonnulli requirant in commutatione faciendâ omnimodam similitudinem, ut scilicet votum reale in reale, personale in personale commutetur, non

apparet tamen talis necessitas: quia poterit adhuc servari similitudo & proportio moralis, et si votum reale redimatur per personale, vel contra. Immo probabile est, habentes potestatem commutandi vota, et si tantum delegatam, posse illa mutare in minus ex iusta causa: sicut probabile est, posse mutari in evidentè æquale propria auctoritate, eò quod non videatur Deo fieri iniuria, dum res æquè grata subrogatur, quævis oppositum sit longè tutius.

Ad commutandum votum in melius non requiritur specialis causa: ad commutandum autem in æquale, præsertim per superiorem sufficit major propensio voventis; ad commutandum denique in minus requiritur aliqua causa, minor tamen, quam ad dispensandum, ut patet. Sufficit autem gravis molestia vel fragilitas voventis cum periculo violandi votum.

Quæ de commutatione voti dicta sunt etiam locum habent in commutatione obligationis sive deoiti orti ex violatione voti, v. g. dandi elemosynam, si contingeret obligatum ad castitatem illam violare.

Pro fine nota, si quis tempore jubilei per oblivionem vel alia de causa non petiverit dispensationem vel commutationem suorum votorum (idem est de resolutione reservatorum) posse id postea fieri etiam per non habentem aliquoquin potestatem, dummodo intra tempus jubilei impleverit opera ad ejus consecutionem requisita, ut docet *Lessius dub. 16. n. 109.* & alii contra *Suarez l. 6. c. 16.* Ratio est: quia per hoc, quod tempore jubilei implevit opera præscripta, acquisivit jus ad commutationem votorum obtinendam, quæ est privilegium, quod non constat ita ad tempus jubilei esse restrictum, sicut opera præcepta. Tempore autem jubilei non tantum intra, sed etiam extra confessionem, commutari possunt vota, cum aliis, quos citat, docet *Bonica sup. n. 16.* idque sine reincidentia, licet opera ad consecutionem jubilei requisita postea à poenitente non adimpleantur. In autem talis poenitens peccet, dictum est in *Tract. de poenit. disp. 4. quest. 13. n. 102.* ubi etiam alia huc spectantia videri possunt.

QUESTIO VI.

De Dispensatione Voti.

DISPENSATIO voti est condonatio obligationis voti facta ab habente potestatem jurisdictionis, iusta de causa. Quæ condonatio fit nomine Dei, quatenus Ecclesiæ auctoritate sibi à Christo concessa remittit obligationem voti, nomine Dei cedendo juri, quod ipse ex voto acquisierat. Quare non est mera interpretatio, quæ declaratur ob causam occurrentem votum cessare: nam id facere potest quilibet prudens, æquè ac superior. Deinde dispensa-